

Entreprenadförsäkring BL Ent:3

| Särskilt villkor - Gäller från 2004-03-01

1. Vem försäkringen gäller för

Denna entreprenadförsäkring uppfyller kraven på minimiomfattning av allriskförsäkring som föreskrives i AB 92 och ABT 94 eller motsvarande branschavtal.

Försäkringen gäller i fråga om

1.1 Arbeten

- även för försäkringstagarens underentreprenör i den omfattning *försäkringstagaren* enligt skriftligt avtal med denne åtagit sig att hålla försäkring

1.2 Hjälpmedel

- även för ägare till *hjälpmedel* som *försäkringstagaren* leasar, hyr, lånar eller köpt enligt avbetalningskontrakt

1.3 Befintlig egendom

- även för privatperson i egenskap av hyresgäst eller bostadsrättshavare.

För annan än *försäkringstagaren* gäller försäkringen dock endast i mån denne inte har rätt till ersättning genom försäkring som han tecknat för egen räkning.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid som försäkringen varit i kraft med debegränsningar som anges i 2.1-2.2.

För arbeten som utgör *montageverksamhet* gäller försäkringen under sammanlagt högst fyra veckor vid provbelastning, provkörning, provdrift, prestandaprov eller liknande för skada orsakad härav.

2.1 Entreprenad för beställare

2.1.1 Entreprenadtid

Under entreprenadtiden gäller försäkringen till dess entreprenaden eller del därav avlämnats.

Vid skada som har orsakats av att entreprenaden helt eller delvis tagits i bruk före avlämnandet eller övertagandet gäller att försäkringen inte omfattar skada i den mån skadan kan ersättas genom annan försäkring.

2.1.2 Garantitid

Försäkringen gäller efter avlämnande eller övertagande

- under avtalad garantitid, dock i högst 2 år från garantitidens början, för skada som beror på *fel i Arbeten* och som upptäcks under garantitiden
- i högst 3 år från garantitidens början för skada som uppkommer vid avhjälpande av fel i arbeten.

Detta gäller under förutsättning att *försäkringstagaren* enligt kontraktshandlingarna är skyldig att ersätta skadan.

2.2 Entreprenad i egen regi

Försäkringen gäller till dess att arbeten färdigställts eller dessförinnan tagits i bruk.

Fördröjs färdigställandet eller ibruktagandet på grund av marknadsmässiga skäl gäller försäkringen under högst tre månader, räknat från den tidpunkt då färdigställandet eller ibruktagandet kunnat ske, om dessa skäl ej förelegat.

3. Var försäkringen gäller

3.1 På arbetsområde

Försäkringen gäller på *Arbetsområde*, som står till den försäkrades disposition för entreprenadens eller montage utförande och som är beläget inom Norden.

3.2 På tillfällig plats

Försäkringen gäller även på tillfällig förvaringsplats inom Norden för material avsett att ingå i pågående arbete som omfattas av försäkringen.

För *Hjälpmedel* gäller försäkringen även på annan plats inom Norden i samband med tillfällig förvaring, reparation eller service.

3.3 Transport

Försäkringen gäller under landtransport inom Norden till eller från *Arbetsområde* samt under lastning och lossning i samband med sådan transport.

4. Försäkrat intresse/Försäkrade skadehändelser

Försäkringen omfattar endast sådan skada som består i att egendomens värde minskat eller gått förlorat. Försäkringen avser således inte förlust som beror på att egendomen inte kan användas under viss tid eller på beräknat sätt och inte heller förlust genom avbrott i verksamheten.

Ersättning lämnas, med nedanstående begränsningar och undantag, för oförutsedd fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom.

5. Undantag

5.1 Allmänna undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- som består i förslitning, förbrukning, *korrosion* (t ex rost eller frätning), *kavitation*, beläggning eller annan avsättning
- genom svinn
- genom stöld, bedrägeri, förskingring eller liknande förmögenhetsbrott. Försäkringen gäller dock för skada genom stöld eller annat tillgrepp om tidpunkten för brottet kan preciseras och om rimliga säkerhetsåtgärder har vidtagits med hänsyn till egendomens värde och förhållandena i övrigt
- av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- på begagnad egendom ingående i sådana *Arbeten* som utgör *montageverksamhet*. Undantaget tillämpas inte om den försäkrade kan visa att skadan inte till någon del orsakats av bristfällighet eller felaktighet i den begagnade egendomen
- vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammgrensbrott i damm som inte är *Arbeten*.

5.2 Arbeten

Försäkringen gäller inte för kostnad för att åtgärda

- fel i material eller i utförd arbetsprestation och inte heller för skada på *Arbeten* som orsakats av sådant fel
- *Arbeten* som är felaktiga pga ofullständiga eller felaktiga beräkningar, ritningar, beskrivningar, råd eller anvisningar och inte heller för skada på *Arbeten* som orsakats av sådan felaktighet. Undantaget avser dock endast sådana kostnader som skulle ha uppkommit om felaktigheten hade åtgärdats omedelbart före skadans uppkomst.

5.3 Hjälpmedel

Försäkringen gäller inte för skada

- på förbrukningsmaterial ingående i *Hjälpmedel* t ex drivmedel, däck och slangar, filter, linor, packningar, remmar och kedjor, larvband och transportband om inte skadan uppkommit genom brand eller inbrott
- av sådan art som inte är till följd av påvisbar yttre orsak
- som består i sönderfrysning av förbränningsmotor med därtill hörande kylsystem.

5.4 Befintlig Egendom

För *Befintlig Egendom* gäller försäkringen endast för sådan skada som har direkt samband med utförande av avtalat åtagande.

Försäkringen gäller inte för skada genom sprängning, pålning, spontning eller annat grundläggningsarbete.

6. Försäkringsbelopp

Försäkringen omfattar egendom som försäkrad äger eller försäkringstagaren enligt entreprenadhandlingarna eller annat skriftligt avtal är ersättningskyldig för eller åtagit sig att försäkra.

Försäkring gäller i sin helhet såsom *Förstariskförsäkring*.

Följande egendom omfattas inte av försäkringen.

- *Arbeten* – i den mån arbetsåtagandet överstiger SEK 800.000 – avseende petrokemisk industri, bro, viadukt, berggrum, tunnel, dammbyggnad, vattenkraftstation, atomkraftverk, hamnanläggning eller arbeten under, i eller ovanför vattendrag, sjö eller hav.
- *Hjälpmedel* av typ mobilkran, tornsvängkran, grävskakt-, väg- och pålningsmaskin samt övriga motordrivna fordon och släpfordon till dessa, luftfartyg, luftkuddefarkoster (svävare), hydrokoptrar, skepp och båtar, timmersläp, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk samt byggnadsverk under bogsering till sjöss.

6.1 Arbeten

Högsta ersättning för Arbeten utgör angiven årsomsättning för *entreprenad*, dock högst SEK 10.000.000.

6.2 Hjälpmedel

Högsta ersättning för *Hjälpmedel* utgör 10 % av angiven omsättning för *entreprenad*, dock högst SEK 3.000.000.

6.3 Övrigt

- *Befintlig Egendom* tillhörig beställaren – om denne är *byggherre* – intill sammanlagt högst SEK 2.000.000.
- *Befintlig Egendom* tillhörig hyresgäster och bostadsrättsinnehavare intill högst SEK 20.000 per lägenhet eller lokal.
- *Arbetstagares Egendom* intill SEK 8.000 för varje *arbetstagare* eller det högre belopp som kan finnas angivet i respektive kollektivavtal, dock omfattas inte pengar och värdehandlingar.
- *Pengar och värdehandlingar* som tillhör försäkringstagaren
 - förvarade i låst *värdeskåp* enligt minst standard SS 3150 intill sammanlagt högst SEK 40.000
 - vid rån och överfall intill sammanlagt högst SEK 80.000.
- *Ritningar och arkivalier och datainformation* intill sammanlagt högst SEK 80.000.

7. Självrisk

Självrisken är vid varje skadetillfälle SEK 20.000.

7.1 Självrisk för beställaren

Vid skada som beställaren skall ansvara för är självrisken SEK 40.000.

7.2 Flera skador

Endast en självrisk – den som gäller då den första skadan inträffade – skall tillämpas

- vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera produkter
- för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle.

8. Skadevärderingsregler

8.1 Arbeten, Hjälpmedel och Befintlig Egendom

Vid skada värderas denna till kostnaden för att utan dröjsmål återställa egendomen på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material.

I skadekostnaden skall inte inräknas merkostnad som föranleds av reparation på övertid eller som uppkommit därigenom att transport skett på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

I skadekostnaden räknas inte den värdeminskning som föremålet efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan.

Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, skall vid värderingen skälig hänsyn tas till detta.

Om *Hjälpmedel* eller *Befintlig Egendom* minskat i värde genom ålder, slitage och omodernitet med mer än halva nyanskaffningsvärdet vid skadetillfället, värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till det på grund av ålder, slitage och omodernitet minskade värdet.

Återställs inte den skadade egendomen inom två år och på samma plats, värderas skadan till skillnaden mellan egendomens dagsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

8.2 Ritningar, arkivalier och datainformation

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år nedläggs för att återställa den förlust av för verksamheten nödvändig information som uppkommit genom skadan.

Med *ritningar*, *arkivalier* och *datainformation* avses endast sådana ritningar, register eller kartotek som innehåller information, som med nödvändighet måste återskapas vid skada.

8.3 Pengar och värdehandlingar

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år nedläggs på återställande.

8.4 Värdering av skada på arbetstagares egendom

Arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler.

Arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt försäkringsbolagens norm för hemförsäkring.

9. Ersättningsregler

Skada värderas enligt värderingsreglerna i 8 och ersätts enligt följande regler.

Försäkringen skall inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast lämna ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är högre.

9.1 Förstarisikförsäkring

Gäller försäkringen på *första risk* ersätts uppkommen skada inklusive röjningskostnader intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt.

9.2 Räddnings- och Röjningskostnad

Utöver försäkringsbeloppet för den skadade egendomen ersätts nödvändiga räddnings- och röjningskostnader vid skada som omfattas av försäkringen. Ersättning lämnas med högst SEK 1.200.000.

9.3 Forceringskostnad

Utöver försäkringsbeloppet lämnas ersättning för skäliga merkostnader som beror på forceringsåtgärder i samband med reparation av ersättningsbar skada. Ersättning lämnas med 10 % av skadekostnaden, dock högst SEK 1.200.000.

9.4 Skada vid transport till eller från arbetsområde

Ersättning lämnas intill försäkringsbeloppet, dock högst SEK 400.000 vid varje skada och endast om försäkringstagaren står faran för egendomen och skadan inte kan ersättas genom annan försäkring.

9.5 Vissa Hjälpmedel

För skada på *Hjälpmedel* befintliga på skepp, båtar, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk eller liknande är ersättningen begränsad till högst SEK 400.000.

9.6 Låsändringar

Låsändringar till följd av att nyckel eller låskod förkommit ersätts med upp till SEK 400.000. Ersättningen förutsätter att nyckel eller kod som förvarats i godkänt värdeskåp hos försäkringstagaren eller dennes ombud och stulits i samband med inbrott eller förkommit vid rån.

10. Säkerhetsföreskrifter

Utöver i Allmänna Avtalsbestämmelser och Definitioner-Förklaringar, angivna säkerhetsföreskrifter är den försäkrade skyldig att iaktta i försäkringsbrevet angivna säkerhetsföreskrifter som Moderna meddelat i syfte att förhindra eller begränsa skada.

Den försäkrade skall tillse att föreskrifter som i syfte att förhindra eller begränsa skada, meddelats i lag eller förordning iakttas.

Dessa föreskrifter avser

- brandfarliga varor
- explosiva varor
- kemiska produkter
- miljöskydd
- elektrisk starkströmsanläggning jämte tillämpningsföreskrifter.

Beträffande minskning eller bortfall av ersättning, om säkerhetsföreskrift inte iakttagits, se Allmänna Avtalsbestämmelser och Definitioner - Förklaringar .

Brandförsäkring

10.1 Brandsläckningsredskap och larmanordningar

Brandsläckningsredskap och larmanordningar skall finnas i den utsträckning som anges av kommunens brandchef eller Moderna.

10.1.1 Brandfarliga heta arbeten

Dessa regler gäller för tillfällig arbetsplats, där *heta arbeten* utförs eller där fara för brand kan föreligga.

Med *heta arbeten* avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Brandskyddsansvarig

Den som avser att bedriva *heta arbeten* på tillfällig arbetsplats (t ex ägare eller brukare av fastighet) ska skriftligen utse en brandskyddsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga ska den brandskyddsansvarige

- utfärda tillstånd på Svenska Brandförsvarsförningens blankett Tillstånd/ Kontrollista för heta arbeten (TK-Allmänt respektive TK-Tak) eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifyllt.
- under arbetets utförande förvissa sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den brandskyddsansvarige får inte utföra heta arbeten. Utsetts inte en brandskyddsansvarig har den försäkrade brandskyddsansvaret.

TK-Allmänt respektive TK-Tak kan beställas från Svenska Brandförsvarsförningen (SBF).

Säkerhetsregel nr 1 - Behörighet

Den som ska utföra eller bevaka ska ha behörighetsutbildning och erfarenhet av brandskydd. Utbildningen ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBFs Utbildningskommitté för *Heta Arbeten*.

Den som är utsedd att regelbundet vara brandskyddsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

Säkerhetsregel nr 2 - Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen under den tid som de heta arbetena utförs. Detta gäller även under arbetsrast. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört.

Brandvakt krävs inte när brandskyddsansvarige bedömer att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt, exempelvis vid takarbeten.

Säkerhetsregel nr 3 - Brandfarlig vara

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara eller lättantändligt material ska tillstånd inhämtas av kommunens räddningschef.

Säkerhetsregel nr 4 - Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

Säkerhetsregel nr 5 - Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas eller avskärmats genom övertäckning.

Säkerhetsregel nr 6 - Brännbara byggnadsdelar

Brännbara byggnadsdelar och värmeledande konstruktioner ska vara kontrollerade och skyddade samt kunna göras åtkomliga för omedelbar släckning.

Säkerhetsregel nr 7 - Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel nr 8 - Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning skall finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg) eller ABE III.

Vid takläggning krävs:

Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg) eller ABE III samt brytverktyg, t ex pikyxa och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med vatten saknas, t ex vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, ska utrustningen kompletteras med ytterligare en certifierad handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg) eller ABE III.

Säkerhetsregel nr 9 - Svetsutrustning

Svetsutrustningen ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med backventil för bränn gas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

Säkerhetsregel nr 10 - Larmning

Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll.

Säkerhetsregel nr 11 - Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Säkerhetsregel nr 12 - Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.

Säkerhetsregel nr 13 - Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses, enligt SBFs instruktioner för brandfarliga *heta arbeten* på tak och balkonger. Beställs från SBF.

10.1.2 Tobaksrökning

Rökning får ske i kontor, matsalar, samlingslokaler, på särskilt anvisade platser och efter godkännande från kommunens brandchef även på fasta arbetsplatser. På övriga platser får rökning inte ske.

10.1.3 Branddörr och annan sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering skall vara stängd under ickearbetstid.

10.1.4 Motordrivet fordon

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) får i för arbetet erforderlig omfattning införas eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- permanenta lastnings- och lossningsplatser försetts med brandsläckningsredskap
- Moderna och kommunens brandchef lämnat medgivande därtill, om lokalen eller upplaget är brand- eller explosionsfarliga.

Motordrivet fordon får inte utan medgivande av Moderna och kommunens brandchef garageras inom fabriktions-, lagerlokal eller upplag.

10.1.5 Speciella anordningar

Sådana anordningar där risk för överhettning föreligger, exempelvis bastu och kaffebryggare, skall vara försedda med ej urkopplingsbar timer.

10.2 Inbrottskydd

Byggnads omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet mm) skall – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar – motsvara *skyddsklass 1* enligt "Regler för mekaniskt inbrottskydd, RUS 200:3", utgivna av Svenska Stöldskyddsföreningen.

Då strängare skyddsklass krävs, *skyddsklass 2* eller *3*, anges detta i försäkringsbrevet.

10.2.1 Nyckel

Nyckel till lokal skall handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får t ex inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i berörd lokal att den är lättillgänglig för obehörig.

10.2.2 Nyckelskåp

I nyckelskåp i anslutning till lokal enligt föregående stycke får endast förvaras sådan nyckel som uteslutande går till allmänt utrymme – såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum eller liknande – vilket är betryggande avskilt från berörda lokaler i övrigt.

10.2.3 Lås och låskombination

Lås eller låskombination skall omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning misstänka att någon obehörig innehar nyckel eller har kännedom om koden respektive låskombinationen.

10.3 Säkerhetsföreskrifter för datamedia

Aktuella system-, standard- och applikationsprogram skall finnas i minst två exemplar.

Säkerhetskopia skall vara aktuell, korrekt och funktionsduglig samt förvaras på annan plats än försäkringsstället. Även de krav bokföringslagen ställer skall iakttas.

10.4 Gemensam föreskrift för dator och datamedia

För att förhindra och begränsa risken för driftstörningar skall den försäkrade

- upprätta säkerhetsrutiner för felhantering som skall omfatta befintliga system i anläggningen
- tillse att anläggningen har till kravet på driftsäkerhet anpassat skydd mot störning i elförsörjningen
- utse lämplig person jämte ersättare för denne att svara för att gällande säkerhetsrutiner följs och berörd personal är utbildad såväl hanterings- som säkerhetsrutiner.

10.5 Arkivalier

Arkivalier, dvs ritningar, register, kartotek o dyl, som vid skada inte kan rekonstrueras utan anlåtande av expertis, skall vara mikrofilmade eller på annat sätt kopierade. Filmen eller kopian skall förvaras på annan plats än försäkringsstället.